

Problems of Psychological Readiness of Youth for Marriage

Dilso‘z Adhamjonovna

1st-year Master’s Student, Psychology Program National University of Uzbekistan

Abstract

This article analyzes the issue of young people’s psychological readiness for marriage and its role in ensuring family stability. The study highlights the influence of premarital perceptions, socio-psychological maturity, communication culture, and cognitive knowledge of young people on the stability of family life. In addition, the causes of conflicts arising in family relationships and the factors contributing to their resolution are examined on the basis of scientific sources. Based on the views of local and foreign scholars, emotional intelligence, sense of responsibility, and the level of mutual adaptation among young people are evaluated as important indicators of marital success. According to the research findings, it is substantiated that psychologically preparing young people for family life contributes to the formation of strong families.

Keywords: psychological readiness for marriage, family stability, youth, family values, communication culture, emotional intelligence, socio-psychological maturity, adaptation, family conflicts, cognitive readiness, responsibility

Yoshlarning nikohga psixologik tayyorgarligi muammolari

Dilso‘z Adhamjonovna

O‘zMu psixologiya yo‘nalishi

1-kurs magistranti

Anotatsiya. Mazkur maqolada yoshlarning nikohga psixologik tayyorgarligi masalasi, uning oila mustahkamligini ta’minlashdagi o‘rni tahlil qilinadi. Tadqiqotda yoshlarning nikohgacha shakllangan tasavvurlari, ijtimoiy-psixologik yetukligi, muloqot madaniyati hamda kognitiv bilimlarining oila barqarorligiga ta’siri yoritilgan. Shuningdek, oilaviy munosabatlarda yuzaga keladigan nizolar sabablari va ularni bartaraf etish omillari ilmiy manbalar asosida ochib berilgan. Mahalliy va xorijiy olimlar

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-5, 2026**

qarashlari asosida yoshlarning emotsional intellekti, mas'uliyat hissi va o'zaro moslashuv darajasi nikoh muvaffaqiyatining muhim ko'rsatkichlari sifatida baholanadi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, yoshlarni oilaviy hayotga psixologik jihatdan tayyorlash orqali mustahkam oilalarni shakllantirish mumkinligi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: Nikohga psixologik tayyorgarlik, oila mustahkamligi, yoshlar, oilaviy qadriyatlar, muloqot madaniyati, emotsional intellekt, ijtimoiy-psixologik yetuklik, adaptatsiya, oilaviy nizolar, kognitiv tayyorgarlik, mas'uliyat

Bugungi kunda dunyo miqyosida kechayotgan globallashuv jarayonlari ijtimoiy hayotning asosi bo'lgan oila institutiga ham o'zining jiddiy ta'sirini ko'rsatmoqda. Xususan, O'zbekistonda yosh oilalar o'rtasidagi ajrimlar sonining ortishi, oilaviy nizolarning murakkablashishi yoshlarning nikohga nafaqat moddiy yoki ijtimoiy, balki psixologik jihatdan tayyor emasligini muammolari yuzaga chiqmoqda .

Nikohga psixologik tayyorgarlik bu shunchaki oila qurish istagi emas, balki bo'lajak juftlikning bir-biriga moslashishi, oilaviy mas'uliyatni his etishi va kutilmagan inqirozli vaziyatlarda o'zini boshqara olish qobiliyatidir. Ushbu maqolada yoshlarning nikoh ostonasidagi psixologik holati, ularning oilaviy hayot haqidagi bilimlari darajasi va emotsional barqarorlik muammolari tahlil qilinadi.

Tadqiqotning maqsadi. Yoshlarning oila qurishga psixologik tayyorgarligi jarayonidagi muammolarni ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilish va ularning namoyon bo'lish xususiyatlarini aniqlashdan iborat.

Oila mustahkamligini ta'minlashda yoshlarning nikohgacha shakllangan tasavvurlari hamda ularning o'zaro adaptatsiya darajasi muhim ahamiyat kasb etadi. Nikohga psixologik tayyorgarlik bo'lajak er-xotinning shaxsiy xususiyatlari va oilaviy qadriyatlarining uyg'unligi bilan belgilanadi [1]. Juftliklar qadriyatlarining o'zaro mos kelishi oilaning barqarorligini ta'minlovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Shu bilan birga, yoshlarning oilaviy hayotga tayyorgarligi ularning ijtimoiy-psixologik yetukligi bilan belgilanadi. Bunda muloqot madaniyati, nizolarni oqilona hal

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-5, 2026**

qilish qobiliyati hamda oilaviy rollarni to'g'ri taqsimlashga tayyorlik asosiy tarkibiy qismlar hisoblanadi [2]. Ayniqsa, nizoli vaziyatlarda muammoni konstruktiv tarzda hal eta olish uchun yetarli darajada shakllangan muloqot madaniyati oilaning uzoq muddat barqaror bo'lishini ta'minlaydi. Bugungi kunda yoshlar orasida uchrayotgan ko'plab nizolar aynan muloqot madaniyatining yetarli darajada rivojlanmaganligi hamda oilaviy vazifalarga mas'uliyatsiz yondashuv bilan bog'liq.

Nikoh ostonasidagi yoshlarning kognitiv tayyorgarligi ularning oila instituti, o'zaro majburiyatlar va mas'uliyat haqidagi bilimlarining tizimliliigi bilan tavsiflanadi. Mazkur bilimlarning yetishmasligi ko'pincha kutilmagan emotsional inqirozlarga olib keladi [3]. Shuningdek, ayrim holatlarda yoshlarning oilaviy hayotga tayyorgarligi ularning psixologik va bilim darajasi asosida emas, balki faqat fiziologik yetukligi asosida baholanmoqda. Bu esa nikohga psixologik tayyorgarlik muammolarining yuzaga kelishiga sabab bo'lmoqda. Darhaqiqat, oila haqida yetarli bilimga ega bo'lmagan, oiladagi rollar taqsimoti, mas'uliyat va iqtisodiy ta'minot masalalarini to'liq anglamagan yoshlarning turmush qurishi kelajakda oilaviy inqirozlarni keltirib chiqarishi mumkin.

Yoshlarning nikohga psixologik tayyorgarligi masalasi xorijiy olimlar tomonidan ham keng o'rganilgan. Jumladan, Erich Fromm "Sevish san'ati" asarida sevgi shunchaki hissiyot emas, balki ongli qaror va mas'uliyat ekanligini ta'kidlaydi. Uning fikricha, nikohga tayyorgarlik insonning "sevish san'ati"ni egallaganligi, ya'ni boshqa bir inson uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga tayyorligi bilan belgilanadi [4]. Ushbu fikrlar jamiyatimiz uchun ham dolzarb bo'lib, o'z vaqtida yetarli darajada ijtimoiy va psixologik yetuklikka ega bo'lmagan yoshlarning turmush qurishi oilaviy nizolarning kelib chiqishiga sabab bo'lib kelgan. Hozirgi kunda esa bunday holatlarning oldini olish maqsadida muayyan ijtimoiy va huquqiy choralar ko'rilmogda.

Har bir oila o'ziga xos ijtimoiy-psixologik tizim hisoblanadi. Yoshlarning ushbu tizimga muvaffaqiyatli moslashuvi ularning o'z "Men"ini anglashi va samarali

muloqotga kirisha olish qobiliyatiga bog'liq. Muloqot jarayonining buzilishi esa oilaviy inqirozlarning dastlabki belgilaridan biri sifatida namoyon bo'ladi [5].

Bundan tashqari, nikoh barqarorligini ta'minlashda yoshlarning emotsional intellekti, ya'ni bir-birining hissiy holatini to'g'ri anglash va qo'llab-quvvatlash qobiliyati muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, stressli vaziyatlarda o'zaro yordam va tushunishning mavjudligi nikohning uzoq davom etishiga xizmat qiladi [6]. Shu bois, yoshlar orasida empatiya, bag'rikenglik va o'zaro hurmat kabi sifatlarni rivojlantirish muhimdir.

Xulosa qilib aytganda, yoshlarning nikohga psixologik tayyorgarligi ularning psixologik yetukligi, mas'uliyat hissining shakllanganligi, muloqot madaniyatining rivojlanganligi hamda oila haqidagi bilim va tasavvurlarining yetarliligi bilan belgilanadi. Ushbu omillarning yetishmasligi esa zamonaviy jamiyatda dolzarb muammolardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Mazkur muammolarni bartaraf etish esa kelajakda mustahkam va barqaror oilalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Shoumarov G'.B. Oila psixologiyasi. – Toshkent: Sharq, 2010. – 32-40-b.
2. Karimova V.M. Oila psixologiyasi: Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2015. – 56-b.
3. G'oziyev E.G'. Ontogenez psixologiyasi. – Toshkent: Noshir, 2010. – 118-124-b.
4. Snoska: Fromm E. The Art of Loving. – New York: Harper & Row, 1956. – P. 72-78.
5. Satir V. Peoplemaking. – Science and Behavior Books, 1972. – P. 115-120.
6. Gottman J.M. The Seven Principles for Making Marriage Work. – Orion, 1999. – P. 45-52.

